

पक्षः पञ्चदशाहानि शुक्लः कृत्तश्च मानद ॥ १० ॥

तयोः समुच्चयो मासः पितॄणां तदहर्निशं ।

द्वौ तावृतुः षडयनं दक्षिणं चोत्तरं दिवि ॥ ११ ॥

अयने अहनी प्रादुर्वत्सरो द्वादश स्मृतः ।

संवत्सरशतं नृणां परमायुर्निवृत्तपितं ॥ १२ ॥

ग्रहर्क्षताराचक्रस्थः परमाण्वादिना जगत् ।

संवत्सरावसानेन पर्येत्यनिमिषो विभुः ॥ १३ ॥

संवत्सरः परिवत्सर इदावत्सर एव च । *

अनुवत्सरो वत्सरश्च विदुरैवं प्रभाष्यते ॥ १४ ॥ *

यः सृज्यशक्तिमुरुधोच्छ्रसयन् स्वशक्त्या पुंसो ऽश्रमाय दिवि धावति भूतभेदः ।

कालाख्यया गुणमयं क्रतुभिर्वितन्वंस्तस्मै बलिं दहत वत्सरपञ्चकाय ॥ १५ ॥

विदुर उवाच ॥ पितृदेवमनुष्याणामायुः परमिदं स्मृतं ।

परेषां गतिमाचक्ष्व ये स्युः कल्पादहर्विदः ॥ १६ ॥

भगवान् वेद कालस्य गतिं भगवतो ननु ।

विश्वं विचक्षते धीरा योगराद्धेन चक्षुषा ॥ १७ ॥

मैत्रेय उवाच ॥ कृतं त्रेता द्वापरं च कलिश्चेति चतुर्युगं ।

दिव्यैर्द्वादशभिर्वर्षैः सावधानं निवृत्तपितं ॥ १८ ॥

चत्वारि त्रीणि द्वे चैकं कृतादिषु यथाक्रमं ।

संख्यातानि सहस्राणि द्विगुणानि शतानि च ॥ १९ ॥

संध्यासंध्यांशयोरन्तर्यः कालः शतसंख्ययोः ।

तमेवाहुर्युगं तज्ज्ञा यत्र धर्मो विधीयते ॥ २० ॥

धर्मश्चतुष्यान्मनुजान् कृते समनुवर्तते ।